

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 22/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om ändringssökande i beslut om social trygghet (RP 155/2003 rd)

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 26 april 2005 en proposition med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om ändringssökande i beslut om social trygghet (RP 155/2003 rd) (RP 47/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Kai Kullaa och överinspektör Carita Wuorenjuuri, social- och hälsovårdsministeriet
- juris licentiat Maija Sakslin
- professor Veli-Pekka Viljanen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— professor Kaarlo Tuori.

Samband med andra handlingar

Utskottet har lämnat ett utlåtande (GrUU 25/2004 rd) om en proposition med förslag till lagstiftning om ändringssökande i beslut om social trygghet (RP 155/2003 rd).

PROPOSITIONEN

I kompletteringspropositionen föreslås regeringens ursprungliga proposition med förslag till lagstiftning om ändringssökande i beslut om social trygghet (RP 155/2003 rd) bli preciserad. Preciseringarna gäller bestämmelserna om finansieringen av pensionsnämnden och olycksfallsnämnden. Dessutom föreslås bestämmelserna om pensionsnämndens organisation tas in i en särskild lag. Vidare ändras benämningarna på pensionsnämnden och olycksfallsnämnden. Propositionen har samband med regeringens proposition med förslag till arbetspensionslag och till

ändring av vissa lagar som har samband med den och som syftar till att samordna arbetspensionslagarna för den privata sektorn.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006.

Enligt motiven till lagstiftningsordningen bekräftar ändringarna angående besvärsnämnderna för ärenden som gäller social trygghet rättskyddet enligt 21 § i grundlagen vid överklagande av beslut som gäller social trygghet. Följaktligen anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Besvärsnämndernas sammansättning

I den ursprungliga propositionen föreslogs överklagandebestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare och lagen om olycksfallsförsäkring bli ändrade. Bestämmelserna i 20 c § i det första lagförslaget och i 53 a § i det tredje lagförslaget om beslutförhet för pensionsbesvärsnämnden och olycksfallsbesvärsnämndens division, förstärkta division och plenum medgav att intressebaserade ledamöter bildar en majoritet i den beslutföra sammansättningen. Grundlagsutskottet ansåg detta vara ett problem med avseende på 21 § 2 mom. i grundlagen som föreskriver om rättvis rättegång. Lagförslagen måste därför ändras så att denna grupp av ledamöter inte bildar en majoritet i besvärsnämndernas beslutföra plenum. Detta var ett villkor för att lagförslagen skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 25/2004 rd, s. 2).

I kompletteringspropositionen ingår inga förslag till de justeringar i 53 a § i lagen om olycksfallsförsäkring (lagförslag 4) som nämndes i utskottets tidigare utlåtande och gällde medlemmarna i och beslutförheten för besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Bestämmelserna i 2, 8, 10 och 11 § i det nionde lagförslaget tillåter fortfarande att intressebaserade ledamöter bildar en majoritet i den beslutföra sammansättningen i divisionen för besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, förstärkta divisionen och plenum.

Bestämmelserna om besvärsnämnderna i det fjärde och det nionde lagförslaget i kompletteringspropositionen måste därför ses över för att

intressebaserade ledamöter inte ska kunna bilda en majoritet i den beslutföra sammansättningen. Detta är ett villkor för att lagförslagen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Finansieringen av nämnderna

I det ursprungliga utlåtandet ansåg grundlagsutskottet att det var ett problem att de avgifter i lagförslagen som tas ut av pensions- och försäkringsanstalterna för att finansiera pensionsbesvärsnämnden och olycksfallsbesvärsnämnden i konstitutionellt hänseende snarare är en skatt än en avgift. Ett villkor för vanlig lagstiftningsordning var därför att lagförslagen anpassas efter de krav som ställs på skattelagar enligt 81 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 25/2004 rd, s. 3).

Utskottets konstitutionella anmärkningar har beaktats på behörigt sätt i kompletteringspropositionen, i 53 i § om finansieringen av verksamheten vid besvärsnämnden i det fjärde lagförslaget och i 16 § om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden i det nionde lagförslaget.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men det fjärde och det nionde lagförslaget bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till den beslutföra sammansättningen i besvärsnämnden i 53 a § i det fjärde lagförslaget och i 2, 8, 10 och 11 § i det nionde lagförslaget beaktas på behörigt sätt.

Helsingfors den 7 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Arja Alho /sd
medl. Leena Harkimo /saml
Irina Krohn /gröna
Annika Lapintie /vänst
Reino Ojala /sd
Klaus Pentti /cent

Markku Rossi /cent
Simo Rundgren /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
Astrid Thors /sv
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.